

# TÀRBENA I ES FOC

Teresa Mascaró Signes

**T**àrbena ha viscut sempre pendent des foc. Anys enrere era estrany que passara un estiu sense patir algun incendi. Es clima de Tàrbena es càlid i temperat i es estius són molt secs. De relleu muntanyós, es poble té una gran zona de bosc poblada de pins, carrasques, matolls i gran diversitat d'herbes aromàtiques. Es un paradís ecològic que moltes voltes s'ha vist vulnerat per aquesta desgràcia amb s'agreujant de no tindre cap mitjà de defensa.

A mitjan segle XX encara eren es veïns de Tàrbena es qui assumien sa difícil tasca d'apagar es foc. Tocaven ses campanes amb un toc especial i ràpid: deng-deng-deng-deng! Aqueix codi enviava un missatge inequívoc: Foc! Es hòmens es reunien a la plaça i es desplaçaven cap as lloc afectat on començaven a lluitar contra un enemic que els superava.

L'estiu de 1978 va ser tòrrid i el 12 d'agost es va originar un incendi a sa Font Blanca, a les 9 de la nit, i un altre dalt de ses fonts d'Algar. Segons es rumorejava varen ser intencionats; pareixia que estiguera tot calculat perquè es dos incendis s'uniren. Es foc va anar propagant-se de terme en terme i tres dies després sa serra de Bèrnia estava abrasida. A més d'una destrossa considerable de pins, va haver una cosa encara més roïn: varen culpar es llauradors de botar foc a postes per eliminar es jovelins que es menjaven ses collites.

A Tàrbena va haver una gran protesta. Es poble estava ben maleit d'aquesta llevantança. ¿Com havien de ser ells es que botaven foc si es foc també cremava metlers i oliveres, que eren sa principal font d'ingressos?

Uns dies després alguns polítics varen recolzar sa protesta popular i varen convocar una reunió a l'ajuntament on es va denunciar públicament es piròmans i es especuladors immobiliaris com es vertaders culpables, junt amb sa falta de col·laboració des servei d'extinció que s'anomenava ICONA, i que es va limitar a enviar una avioneta i a fer dues descàrregues d'aigua quan es foc ja s'havia apagat. Això ho va declarar a la premsa s'home que havia donat sa veu d'alarma.

Després d'aquest desastre varen haver uns anys de calma, amb algun foc que altre però sense fer massa mal, fins que es anys 1991 i 1992 va tornar s'esglai: dos incendis seguits i es dos intencionats. Es primer va cremar 1.700 hectàrees entre la Murta i la Rabosa i es segon, 1.760 hectàrees més. Sa zona més afectada va ser Coll de Rates, que va quedar totalment calcinat. En poc temps es va convertir en un immens braser que pareixia l'infern. La gent estava allà mirant, impactada i en estat de xoc, segons conten es que ho varen presenciar. La Guàrdia Civil va haver de tallar sa carretera comarcal perquè es fum i ses flames eren un perill pes que circulaven, no hi havia visibilitat. Es foc es va apagar gràcies as esforços des bombers de tota la província i d'alguns especialistes forestals russos que venien de sa base de Conca, contractats per ICONA, amb hidroavions. En aqueixos anys ja existien lleis estrictes de protecció forestal aprovades pes govern autonòmic, però encara no era massa efectiva sa seua aplicació.

Últimament, el dia 4 de setembre de l'any passat, a migdia, vàrem vore una columna de fum damunt de Bolulla, però jo no vaig fer molt de cas perquè no havia vist mai un incendi. Feia calor i molt d'aire i estàvem acabant de dinar tranquil·lament. Un poc més tard es va saber que hi havia foc a Bolulla i que pujava a pressa cap amunt, cap as terme de Tàrbena. Aquella nit es bombers, voluntaris i algun regidor varen

desallotjar el Rafalet perquè ses flames s'acostaven massa a ses cases i era molt perillós quedar-se a passar la nit allà. Un centenar de persones amb molta angoixa varen deixar ses seues cases i varen trobar refugi as poble, a casa de parents o amics. Al final es bombers varen poder controlar es foc prop des Pinofre i aixina varen impedir que arribara a Sacos. Però a la matinada, es foc es va avivar i ses flames varen aplegar a sa zona de la Rabosa i varen passar as Garrofer de Cinc Cames. Aqueixos paratges varen quedar arrasats i alguna casa completament destruïda. Es equips d'extinció varen realitzar un treball intens i excel·lent a pesar de sa dificultat d'un terreny escarpat i ple de vegetació seca. Participaren quatre unitats aèries, brigades de bombers forestals del Cocoll, Dénia, Castalla i, fins i tot, d'Albacete i alguns equips de sa Unitat Militar d'Emergència.

Dies després, quan es perill ja havia passat, seguien treballant encara, refrescant la terra, per assegurar-se que no quedaren brases baix sa cendra. Ses avionetes omplien aigua a sa piscina municipal i anaven a tirar-la sobre es arbres calcinats que havien caigut i que encara trevien fum. Açò es va convertir en un espectacle, la gent ja anava i venia sense por. Agrupats a ses vores de sa carretera entre Bolulla i Tàrbena miraven, feien fotos, filmaven i parlaven pes mòbil per explicar s'espectacle inusual que estaven presenciant. Ses xarxes socials informaven a tot hora, estaven plenes de comentaris, fotos i vídeos que encara es poden vore.

Com tots es incendis, aquest últim ha causat un desastre mediambiental: 600 hectàrees de bosc de gran valor ecològic s'han perdut. No s'ha hagut de lamentar desgràcies personals, afortunadament.

Després de sa tragèdia, un acte entranyable va fer oblidar un poc aqueix record traumàtic. Sa comunitat de residents estrangers de

Tàrbena va oferir a l'ajuntament un "Bastó des Foc". És un guiato que un des residents ha esculpit amb una branca d'arbre cremada. Simbolitza sa vara des pastor que protegix i guia ses seues ovelles. Es bastó du una inscripció que expressa es reconeixement i s'agraïment de totes aqueixes persones per s'ajuda que varen rebre per part des bombers, regidors i voluntaris que varen participar a s'extinció de s'incendi. S'acte va acabar amb un vi d'honor per tots.

Entre es segles passats i es moment actual han canviat alamon ses coses. Es mitjans tècnics són ara molt més potents i sa protecció contra es incendis és un tema preferent pes governs. Estem tots més conscienciats que s'ha de tindre molta cura des nostre patrimoni natural perquè sa nostra supervivència en despén. Devastar milers d'hectàrees contribueix a sa desertització i a s'erosió de la terra. Conservar-la és cosa de tots. Aixina i tot sempre hi ha algun negligent que crema restes de poda quan no és hora, o que s'oblida d'apagar bé sa barbacoa es diumenges...



Es "Bastó des Foc", oferit per sa comunitat de residents estrangers en reconeixement i agraïment as bombers, regidors i voluntaris, per sa seua actuació en es foc del 4 de setembre de 2016.